

Резюме

на преподавателската и научната дейност на Борис Владимиров Минков като доцент в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ (от назначаването му през м. май 2013 г.)

I. Преподавателска дейност

От учебната 2013/2014 г. вода занятия по дисциплината история на европейската литература – общ курс (за специалностите актьорство за драматичен и куклен театър) и основен курс (за театрознание и драматургия), и спецкурса Град и литература. През годините програмите за курсовете са многократно трансформирани в зависимост от интересите и необходимостите на обучаемите.

Основна промяна в структурата и съдържанието на програмите е направена през 2018-2019 г., когато в обучението на НАТФИЗ е въведена дисциплината Световна култура, част от която става изучаването на литературната история. Това е дисциплина, която няма аналог както в преподаването на Академията, така и сред останалите висши училища в страната: колектив от седем преподаватели, специалисти в различни области на хуманитаристиката и история на изкуствата, разработват заедно комплексен разказ за процесите и явленията, които се разполагат в обхвата на културната история на човечеството, и набелязват диахронични и синхронични връзки между тях. Предметът е разделен на шест отделни модула: Древен свят и Античност; Средновековие; Ренесанс – Барок; Просвещение – Романтизъм; XIX век – Модернизъм; Съвременност. От 2024 г. в качеството си на ръководител на катедра Световна култура отговарям за администрирането на дисциплината и организацията на изпитния процес, както и за координацията между преподавателите.

Паралелно с развитието на програмите в дисциплината Световна култура разработих (от учебната 2021/2022) нов курс Теория и история на европейската литература (за специалност театрознание), който клони към жанра на семинарните занятия и е от полза за студенти, които се нуждаят от непосредствена работа с художествени, научни и критически текстове.

II. Научно-изследователска работа

Научните ми интереси в този период могат да се групират в две основни ядра: занимания с проблеми на интермедиаалността, мислена като компаративистичен проблем, и критическо наблюдение на българската литература, възприемана като художествено поле (Бурдийо), което не успява да предостави работещи инфраструктури на своите празни места. Основните статии, написани и публикувани през това време, са двадесет и четири (средно по две публикации годишно). Освен тях във времето 2013-2025 г. излизат от печат материали, свързани с предишни или

странични фокуси на изследователски интерес, както и три случая на препечатване на стари заглавия.

II. 1. Интермедиялност

Като представителни за тази област на научен интерес ще посоча три текста.

– Ходенето като автореференциален процес в перспективата на перформативния обрат, В: Homo Ludens: Списание за театър. Бр. 19 (2016), ISSN 1311-5111, с. 234-248.

– Работата по тази статия представляваше важен момент на интеграцията ми към тогавашната катедра Театрознание, както и за рефлексията ми върху тяхната работа и моите възможни пролуки към приноса на колегите. В този момент използвах наблюденията си върху типологията на градското пространство и фигурата на фланьора – средищен образ на модерната култура, който, струва ми се, успях да наложа в българското езиково и културно пространство с работата си „Град – междинни полета“ (2011), и я надградих с представи от естетика на перформативното (Ерика Фишер-Лихте). Особено радостно бе за мен, че вариант на този текст беше избран, преведен и отпечатан отново в представителна подборка на авторитетното списание: Homo Ludens: Selected Theatre Essays 2000-2021. Compilation: Nikolay Jordanov, Kamelia Nikolova. Issued by the Guild of the Theatre Critics and Playwrights, Union of Bulgarian Actors & Homo Ludens Foundation, Sofia 2021, p. 101-109.

От съществено значение за оформянето и насочването на представата ми за интермедиялност беше изследователският престой в Deutsches Literaturarchiv (DLA) в Марбах през юли 2021 г. В основата на работата си поставих творчеството на театралния режисьор Ервин Пискатор и особено неговата интерпретация на романа на Ярослав Хашек „Приключенията на добрия войник Швейк“. Непосредствен резултат от това проучване до този момент е следната статия:

– Срещата на Ервин Пискатор и Бертолт Брехт в „Приключенията на добрия войник Швейк“. // Трета международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“. Т. 2. Пловдив: АМТИИ Проф. Асен Диамандиев, 2021. ISSN: 2738-8956, с. 229-238.

Важна за моята работа е и една чисто компаративистична статия, която сравнява новелата на Херман Зудерман „Пътуване до Тилзит“ и нейната интерпретация във филма на Фридрих Вилхелм Мурнау „Sunrise“ (1927):

– Пътуване до Тилзит – в търсене на филмовата медия. – В: Проблеми на изкуството. Кн. 3/ 2020. ISSN: 0032-9371, с. 27-34.

II. 2. Корпусът „Висящите полета на българската литература“

Решаваща за процеса на оформяне на концепцията в монографията, излязла през 2023 г., беше най-напред едноименната статия от 2014 г., наблюдаваща съвременни

литературни явления (например актуалните в дадения момент романи „Бежанци“ на Весела Ляхова, новото издание на „Лето 1850“ на Владимир Зарев, както и „Сестри Палавееви“ на Алек Попов). За изработването на изследователската рамка на монографията понятието на Пиер Бурдийо за литературно поле е допълнително насочено към представите на рецептивната естетика за празни места, за характерните прекъсвания, с които работи конструктът на литературната традиция. Във връзка с това работата разгръща следната представа: дефицитите в българската литературна история имат подчертано възприемателски, а не продукционен характер. Зад художествените произведения – особено тези, които формират българския литературен канон, няма последователно изградено художествено поле, няма пластична възприемателска инфраструктура (читателска маса – издания – дискуссионни платформи – рецептивна потребност – плътно ветрило между пасивна, репродуцираща и продуцираща рецепция). В тъканта на тази недостатъчно плътна инфраструктура следва да се отчитат движенията и да се насочват трансформациите в системата. Във връзка с това работата наблюдава и половинчатостта на художествения процес, доколкото всички усилия на агентите в художественото поле са насочени към създадения продукт и неговото непосредствено пласиране в зоните на една консенсусна престижност (училищната програма; масовите медии; преводите на чужди езици и т. н.).

Монографията съчетава исторически основани наблюдения върху отделни нагласи за възприемане на българската литература и очертаване на рецептивния контекст, в който се създават и разбират съвременни произведения. Обозначени и представени са отделни ядра, в които рецептивната практика на българската литература е заложила „висящи полета“: потенциалът на менипееята и сатиричното; формирането на естрадното като (фалшива) алтернатива на официалното в контекста на 70-те и 80-те години на ХХ век; хипертрофията на романтичното в една идеологически основана представа за творчеството; случаите на художествено спекулиране с консенсусните топови на религията и историческото четиво; пропилените възможности да се създаде и рецептивно да се насочва една литература на прехода, която да е релевантна на обществените промени през 1989 г. и да отговаря на характерната нагласа към езикова карнавалност от 90-те години. Отделните фокуси (зони, полета) са избрани до голяма степен произволно и биха могли да подлежат на разширяване: те понякога са развити от конкретната работа по единичен случай или дори от критическа рецензия.

Независимо от това, че тематичният акцент на работата е българската литература и начините, по които литературата ни осмисля собствената си традиция, служебно-професионалната номенклатура на научната ми пътека (Литература на народите на Европа, Америка, [...]) присъства неизменно във фона на търсенията ми. Първо, като интерес към рецептивната тъкан, която в своето разгръщане оформя художествения процес, и, второ, с мисленето за българската литература като неизменна част от

общата културноисторическа нагласа, в която съществуват представите за „литература на народите“.

И така, фигуративната представа от заглавието описва висенето като сноп от неподредени и нестабилизиращи възможности, които подлежат на съставяне в перспективата на читателската активност. В този смисъл висещите полета изпълняват роля на своеобразни (рецептивни) гнезда: около тяхното отсъстващо, но пазещо идеята за виртуалната наличност ядро са протекли различни наплитания, докато други развития са били отказвани, преустановени, блокирани, временно или постоянно пренасочени. Работата показва как традицията съставя своите зони – участъци от мрежи, които във всеки един момент подлежат на ново преподреждане, невъзможно да достигне до пълнота или до планирана равномерност. Висящ е самият въпрос какво и защо се улавя в тези мрежи на традицията, какво и защо остава неуловено (или недоловено). И ето че – развита по такъв начин, метафората на висенето се освобождава от потенциалния си негативен привкус. Висяща е конструкцията на гнездото, в което гнезди литературната (ни) продукция. Висящи съоръжения са мрежите на традицията. Висене е и самото дълго траене, в което живее изкуството. В рамките на две години от излизането на книгата са публикувани четири рецензии за нея, като в различни научни и специализирани публикации са забелязани общо четиринадесет цитата на заглавието.

III. Научно-приложна работа

Към този раздел спада работата ми върху пет учебника и две учебни помагала за гимназиалния курс на обучение по литература, излезли в периода 2017-2021 в издателство „Клет“. Те са описани в общата ми библиография и в наукометричната таблица, надлежно свързана с научната ми идентичност.

19 септември 2025 г.